

REFERAT 2022-25: Byrådet d. 26-11-2025

Mødedato Onsdag d. 26. november 2025 kl. 17:00

Mødested Byrådssalen, Sønderborg Rådhus

Mødedeltagere Erik Lauritzen, Ellen Trane Nørby (Afbud), Jan Prokopek Jensen, Kjeld Stærk, Didde Lauritzen, Daniel Staugaard (Afbud), Jesper Larsen, Tage Petersen, Stephan Kleinschmidt, Jesper Smaling, Thomas Worm Larsen, Ganeswaran Shanmugaratnam, Peter Thomsen, Tom Hartvig Nielsen, Bo Kleis Christensen, Charlotte Riis Engelbrecht, Vivi Brit Nielsen, Erik Lorenzen, Stefan Lydal, Kirsten H. Bachmann, Kristian Beuschau, Erik Krogh, Asger Romme Andersen (Afbud), Niels Ole Bennedsen, Jimmy Simonsen, Bjørn Allerelli Andersen (Afbud), Kristian Bonefeld, Preben Storm, Ingrid Johannsen, Desalegn Tufa, Christel Leierendecker, Johanna-Maria Precht, Jesper Kock, Mads Friis, Ejler Skjerning

Indholdsfortegnelse

1. Godkendelse af dagsorden og indkaldelse af stedfortrædere.....	3
2. Godkendelse af 3. bevillingsrevision 2025 - Samlet.....	5
3. Godkendelse af principbeslutning om opførelse af 42 boliger på Østerhaven i Nordborg.....	9
4. Godkendelse af nedlæggelse af Koordinationsudvalget og oprettelse af Sønderjysk Dialogforum.	11
5. Godkendelse af Masterplan for Gråsten-området 2026-2035.....	13
6. Godkendelse af omprioritering af midler til Impact 2030.....	16
7. Orientering om ledelsesinformation 2025 – Ultimo oktober 2025 - Byrådet.....	18
Lukket: 8. Generel orientering - (Lukket punkt).....	21
Lukket: 9. Underskriftsside 26-11-2025 - (Lukket punkt).....	22

Punkt 1: 1. Godkendelse af dagsorden og indkaldelse af stedfortrædere

21/33902

Sagsresumé

Asger Romme Andersen, Enhedslisten har meldt afbud på grund af personlige årsager. 1. stedfortræder Johanna-Maria Precht er indkaldt til i givet fald at indtræde som stedfortræder for Asger Romme Andersen i nærværende byrådsmøde.

Bjørn Allerelli Andersen, Socialdemokratiet har meldt afbud på grund af personlige årsager. 1. stedfortræder Jesper Kock er indkaldt til i givet fald at indtræde som stedfortræder for Bjørn Allerelli Andersen i nærværende byrådsmøde.

Ellen Trane Nørby, Venstre har meldt afbud på grund af arbejde. 1. stedfortræder Maria Frost Andresen har meldt afbud på grund af arbejde. 2. stedfortræder Mads Hagen har meldt afbud på grund af personlige årsager. 3. stedfortræder Mads Friis er indkaldt til i givet fald at indtræde som stedfortræder for Ellen Trane Nørby i nærværende byrådsmøde.

Daniel Staugaard, Venstre har meldt afbud på grund af sygdom. 4. stedfortræder Ejler Skjerning er indkaldt til i givet fald at indtræde som stedfortræder for Daniel Staugaard i nærværende byrådsmøde.

Byrådet skal tage stilling til, om betingelserne for indkaldelse af stedfortrædere er opfyldt.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. styrelsesloven.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byrådet at godkende

- dagsordenen
- indkaldelse af stedfortrædere.

Sagsfremstilling

Betingelserne for indkaldelse af stedfortræder er:

”Styrelsesvedtægtens § 7

Stk. 1 Borgmesteren indkalder stedfortræder til Byrådets møde, når et medlem er forhindret i at deltage i mødet på grund af sin helbrestilstand, graviditet, barsel eller adoption, varetagelse af anden offentligt hverv, ferie, forretninger eller lignende.

Stedfortræder indkaldes uanset den forventede varighed af medlemmets fravær.

Stedfortræderen for et medlem indkaldes ved medlemmets forfald af de grunde uanset om hindringen har en kortere varighed end en måned.

Stk. 2 Meddelelse om fravær skal i videst mulig omfang gives til borgmesteren senest 3 hverdage før mødet i Byrådet.”

Beslutning Byrådet den 26-11-2025

Godkendt.

Afbud Asger Romme Andersen, Bjørn Allerelli Andersen, Ellen Trane Nørby, Daniel Staugaard

Punkt 2: 2. Godkendelse af 3. bevillingsrevision 2025 - Samlet

25/12091

Sagsresumé

Tre gange i 2025 vil Byrådet følge op på de bevillinger, der skal gives som konsekvens af eventuelle ændringer i økonomien.

Direktionens forslag til den samlede bevillingsrevision er vedlagt.

Den samlede konsekvens af 3. bevillingsrevision 2025 viser, at kassebeholdningen, set over årene 2025-2029, øges med ca. 9 t.kr. mio. kr.

Samlet udviser 3. bevillingsrevision

- at driftsbudget 2025 samlet reduceres med -24,999 mio. kr. og indtægterne/finansieringen reduceres med -140,462 mio. kr. i 2025 samt at anlægsbudgettet (inkl. lån) reduceres med samlet -4,248 mio. kr. i 2025.
- at overslagsårene øges driften med 13,401 mio. kr. i 2026, 2,834 mio. kr. i 2027, 0,509 mio. kr. i 2028 og reduceres med -0,866 mio. kr. i 2029.
Anlægsbudgettet (inkl. lån) reduceres med -23,415 mio. kr. i 2026 og øges med 35,458 mio. kr. i 2027
Finansiering øges med 30,022 mio. kr. i 2026, 111,431 mio. kr. i 2027 og 0,163 mio. kr. fra år 2028.

I henhold til Økonomiudvalgsmødet d. 22. maj 2024 gives en status på udmøntningen af 1 mio. kr. i 2025, jf. budgetaftalen 2024-2027, i takt med implementering af regelforenklinger på administrationsområdet.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at Byrådet godkender

- tillægsbevillinger til driftsvirksomheden på -24.999 t.kr. i 2025, 13.401 t.kr. i 2026, 2.834 t.kr. i 2027, 509 t.kr. i 2028 og -866 t.kr. i 2029
- tillægsbevillinger til anlægsvirksomheden (inkl. lån) på -4.248 t.kr. i 2025, -23.415 t.kr. i 2026 og 35.458 t.kr. i 2027
- tillægsbevillinger til finansiering (konto 07 og 08) på i alt -140.462 t.kr. i 2025, 30.022 t.kr. i 2026, 111.431 t.kr. i 2027 og 163 t.kr. fra år 2028
- at nettobeløbet på -169.709 t.kr. i 2025, 20.008 t.kr. i 2026, 149.723 t.kr. i 2027, 672 t.kr. i 2028 og -703 t.kr. i 2029 finansieres af kassebeholdningen i perioden 2025-2029.

Sagsfremstilling

Der sker opfølgning af økonomi i de månedlige ledelsesinformationer (LIS), hvor afvigelser og forventet regnskab forelægges til orientering for fagudvalg, Økonomiudvalg og Byrådet. Ud over den månedlige opfølgning på ledelsesinformationen, foretages der årligt et antal bevillingsrevisioner.

I budgethandleplanen 2026-2029 som Økonomiudvalget godkendte i marts 2025, fremgår der, at der foretages tre bevillingsrevisioner for 2025. Ved bevillingsrevisionerne træffes der beslutning om de bevillingsmæssige ændringer, som blandt andet fremgår af de månedlige ledelsesinformationer.

Bevillingsrevisionerne i 2025 forelægges politisk på følgende tidspunkter:

	Uge 14 (april)	Fagudvalg
Første bevillingsrevision	23. april	Økonomiudvalg
	30. april	Byråd
	Uge 33 (august)	Fagudvalg
Anden bevillingsrevision	20. august	Økonomiudvalg
	27. august	Byråd
	Uge 45 (november)	Fagudvalg
Tredje bevillingsrevision	12. november	Økonomiudvalg
	26. november	Byråd

Direktionens forslag til den samlede bevillingsrevision er vedlagt.

Den samlede konsekvens af 3. bevillingsrevision 2025 viser, at kassebeholdningen, set over årene 2025-2029, øges med ca. 9 t.kr.

Bevillingsrevisionen giver således nedenstående ændringer til de korrigerede budgetter.

Udvalgene (beløb i t.kr.)	3. bevillings- revision 2025	2026	2027	2028	2029
Arbejdsmarked og Integration	-3.800	0	0	0	0
Pol. 11 Integration					
Pol. 18 Beskæftigelse og forsørgelse	6.500 -10.300	0 0	0 0	0 0	0 0
Sundhed	-5.358	700	700	758	0
Pol. 13 Sundhed	-4.358	700	700	758	0
Pol. 19 Medf. af sundhed	-1.000	0	0	0	0
Social-, Senior og Handicap	-1.260	4.000	0	0	0
Pol. 09 Senior	-1.500	4.000	0	0	0
Pol. 17 Handicap	240	0	0	0	0
Børne- og Uddannelse	-4.237	1.543	-657	-40	-40
Pol. 14 Dagtilbud	-2.379	2.200	0	0	0
Pol. 15 Undervisning	1.142	-657	-657	-40	-40
Pol. 16 Børn m. særlige behov	-3.000	0	0	0	0
Kultur, Idræt, og Medborgerskab	-192	4.414	4.064	4.064	4.064
Pol. 03 Kommunale ejendomme	0	0	0	0	0
Pol. 10 Kultur, idræt og fritid	-192	4.414	4.064	4.064	4.064
Erhverv og Grøn vækst	-450	250	200	0	0
Pol. 05 Bosætning/byggeri	-100	-150	-250	-250	-250
Pol. 06 Erhverv	-350	400	450	250	250

Teknik-, By og Bolig	-1.751	-113	-1.115	-1.115	-1.115
Pol. 03 Kommunale ejendomme	-145	-919	-1.115	-1.115	-1.115
Pol. 08 Veje og trafik	-1.606	806	0	0	0
Natur, Klima og Miljø	-375	-3.528	-3.853	-3.853	-3.853
Pol. 03 Kommunale ejendomme	0	-3.803	-3.803	-3.803	-3.803
Pol. 07 Natur, Klima og forsyning	-375	275	-50	-50	-50
Økonomi	-7.576	6.135	3.495	695	78
Pol. 02 Adm. og pol.	-7.643	2.257	2.117	617	0
Pol. 05 Bosætning/byggeri	0	0	300	0	0
Pol. 06 Erhverv		500			
Pol. 07 Natur, Klima og Forsyning	-10	-38	-38	-38	-38
Pol. 08 Veje og trafik	24	116	116	116	116
Pol. 16 Børn med særlige behov	53	3.300	1.000		0
Driftsvirksomheden i alt	-24.999	13.401	2.834	509	-866
Heraf					
- serviceudgifter	-21.199	13.401	2.834	509	-866
- overførselsudgifter	-3.800	0	0	0	0
Anlægsvirksomheden i alt	-4.248	-23.415	35.458	0	0
Heraf					
- Periodiseringer anlæg	-48.640	13.182	35.458	0	0
- Periodiseringer af lån	36.597	-36.597	0	0	0
- Øvrige ændringer	7.795	0	0	0	0
Finansiering/finansforskydning i alt	-140.462	30.022	111.431	163	163
Heraf					
- Periodiseringer (indskud i landsbyggefonden)	-138.627	27.359	111.268	0	0
- Øvrige ændringer	-1.835	2.663	163	163	163
Ændringer i alt	-169.709	20.008	149.723	672	-703

Opfølgning ift. implementering af regelforenklinger på administrationsområdet:

Med budgetaftalen 2024-2027 blev Direktionen anmodet om at identificere effektiviseringer bredt i organisationen på 1 mio. kr. i 2025, stigende til 2 mio. kr. i 2026 og 3 mio. kr. fra 2027 og fremefter. På Økonomiudvalgets møde den 22. maj 2024 blev det besluttet at udmønte reduktionen i takt med, at regelforenklinger på administrationsområdet fra Regeringen og KL implementeres. Af sagen fremgik, at forvaltningen vil give Økonomiudvalget en status på udmøntningen ved 3. bevillingsrevision i hvert af årene 2025 til 2027. Forvaltningen oplyser, at effektiviseringen på 1 mio. kr. 2025 er realiseret ved implementering af administrative forenklinger inden for alle fagområder.

Konsekvenser for kommunens servicevækstramme

Forvaltningen bemærker, at det korrigerede budget 2025 ultimo oktober (det vil sige inden bevillingsrevisionen) er ca. 4.163 mio. kr. over kommunens servicevækstramme, heri indgår driftsoverførslerne fra 2024. Bevillingsrevisionen medfører en budgetreduktion af serviceområdet på -21,199 mio. kr. i 2025. Sønderborg Kommunes opdaterede servicevækstramme er 4.169 mio. kr. og rammen er fortsat herefter overholdt.

Anlægsområdet

Der er foretaget periodiseringer af anlægsprojekter (med tilhørende lån) for -12,043 mio. kr. fra 2025 til henholdsvis 2026 og 2027.

Dertil er der indarbejdet nye bevillinger i 2025 på samlet 7,795 mio. kr., hvoraf bl.a. ca. 4 mio. kr. vedrører ombygning af Vandrehjemmet samt 3,8 mio. vedrørende ombygning i Guderup (Arbejdspligt).

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at indstillingen har nedenstående bevillingsmæssig konsekvens. Kassebeholdningen, set over årene 2025-2029, er således øget med 9 t.kr.

Bevillingspåtegning (i 1.000 kr.)

	Politik område	Budget år 2025	Overslags år 1	Overslags år 2	Overslags år 3
Drift					
- Service	Diverse	-21.199	13.401	2.834	509
- Ikke service	Diverse	-3.800	0	0	0
Anlæg/ Rådighedsbeløb	Diverse	-48.640	13.182	35.458	
	Diverse	7.795			
Drift andetsteds					
Afsat rådighedsbeløb					
Lån	01	36.597	-36.597		
Renter og afdrag	01	-2.400			
Finansforskydninger	01	-138.116	29.859	111.268	
Skatter/moms	01	54	163	163	163
Kassebeholdning	01	-169.709	20.008	149.723	672

Beslutning Økonomiudvalget den 12-11-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Byrådet den 26-11-2025

Godkendt.

Bilag

Samlet oversigt over 3. bevillingsrevision 2025-241025

Afbud Asger Romme Andersen, Bjørn Allerelli Andersen, Ellen Trane Nørby, Daniel Staugaard

Punkt 3: 3. Godkendelse af principbeslutning om opførelse af 42 boliger på Østerhaven i Nordborg.

25/6828

Sagsresumé

Sønderborg Kommune har været i dialog med Nordborg Andelsboligforening (NAB) om etablering af flere boliger i Nordborg by. NAB vurderer, at der på arealet, hvor der tidligere lå et plejehjem i Nordborg, Østerhaven samt den tilstødende Borgmester Blomgrens Plads, kan etableres ca. 42 almene familieboliger. Med i udviklingsarealet indgår ejendommen Østerhaven 4, som Sønderborg Kommune har købt til formålet. Arealerne kan ikke overdrages til NAB, før der foreligger en godkendt lokalplan til formålet. Med Økonomiudvalgets principbeslutning kan NAB igangsætte projekteringen og den arkitektoniske bearbejdning af byggeplanerne sideløbende med, at der udarbejdes lokalplan for området.

Sagen understøtter Byrådets vision om bæredygtige byer, lokalsamfund og fællesskaber ved at sikre, at der tilvejebringes forskellige boligtyper og servicefunktioner i Nordborg. Sagen understøtter også Byrådets opbakning til målsætningen om, at indbyggertallet skal vokse til 77.000, og at der skal bygges 2.500 nye boliger frem mod 2030.?

Økonomiudvalget har beslutningskompetencen om køb og salg af ejendomme, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at Byrådet principgodkender

- at der opføres 42 boliger på Østerhaven, matr.nr. 800a, 881 og del af 7000k Nordborg, heraf minimum 10 ældrevenlige boliger.
- at skema A for projektet igangsættes.

Sagsfremstilling

Frem til 2017 lå der et plejehjem på Østerhaven over for Hotel Nørherredhus i Nordborg. Herefter blev bygningerne revet ned, og arealet har frem til nu henligget som græsareal.

Forvaltningen vurderer, at arealet, sammen med den tilstødende plads "Borgmester Blomgrens Plads", er velegnet til etablering af almene boliger. Derfor har forvaltningen været i dialog med Nordborg Andelsboligforening (NAB) om byggeri af rækkehuse på grunden. NAB vurderer, at der på arealet kan etableres ca. 42 almene familieboliger. Efter forvaltningens ønske bliver ca. 10 af boligerne seniorvenlige, hvor der fx er taget særlig højde for indretningen. Etableringen af de 42 boliger vil understøtte bosætning i Nordborg By og tilbyde moderne, centralt beliggende boliger, hvor der er mulighed for at blive i eget hjem sent i livet.

For at optimere udviklingen af arealet har Sønderborg Kommune opkøbt Østerhaven 4 for at lade denne ejendoms grundstykke indgå i de samlede udviklingsplaner. Dette har bevirket, at NAB kan etablere 42 boliger.

Arealerne kan ikke overdrages til NAB, før der foreligger en godkendt lokalplan til formålet. Forvaltningen foreslår, at Økonomiudvalget principgodkender, at arealet kan planlægges til salg til boligforeningen. Dermed kan NAB igangsætte projekteringen og den arkitektoniske bearbejdning af byggeplanerne sideløbende med, at der udarbejdes

lokalplan for området. Lokalplanen blev besluttet igangsæt af Teknik-, By- og Boligudvalget den 3. december 2024.

Etablering af almene boliger foregår i faser, hvoraf flere skal godkendes af Økonomiudvalget. Når lokalplanen for området skal endelig godkendes i Økonomiudvalget, kan udvalget samtidig godkende et egentligt salg og salgsvilkår, herunder pris på grundstykket. Det er dog aftalt med NAB, at projektet igangsættes ud fra den forudsætning, at grundprisen udgør 4,1 mio. kr., det samlede kommunale indskud til Landsbyggefonden bliver 7,1 mio. kr. og at en købsaftale bliver betinget af, at NAB får godkendt Skema B senere i processen.

Der afsættes 3 mio.kr. til formålet i 2026, som er medtaget til 3. bevillingsrevision 2025.

Det er ligeledes aftalt, at NAB foretager nødvendige jordprøver af grundstykket forud for byggeriet for at få et retvisende billede af byggeøkonomien. Såfremt jordbundsforholdene etc. viser, at klargøring og oprensning medfører en betydelig merudgift for det samlede nybyggeri, så forhandles vilkårene forud for godkendelse af Skema B.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser. Når sagen vedrørende opførelse af almene boliger forelægges, vil det medføre udgifter til indskud i Landsbyggefonden og salgsindtægt af grunden. Der afsættes 3 mio.kr. til formålet i 2026, som er medtaget til 3. bevillingsrevision 2025.

Beslutning Økonomiudvalget den 12-11-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Byrådet den 26-11-2025

Godkendt.

Bilag

Kortbilag salg Østerhaven

Afbud Asger Romme Andersen, Bjørn Allerelli Andersen, Ellen Trane Nørby, Daniel Staugaard

Punkt 4: 4. Godkendelse af nedlæggelse af Koordinationsudvalget og oprettelse af Sønderjysk Dialogforum

25/3609

Sagsresumé

De 4 sønderjyske kommuner har siden kommunesammenlægningen i 2007 haft et fælles Koordinationsudvalg, som hovedsageligt har varetaget opgaven omkring de tidligere amtskommunale institutioner med henblik på at hjemtage dem fremfor at lade dem overgå til Regionerne. Efterfølgende har Koordinationsudvalget varetaget interessefællesskabet på turisme- og erhvervsområdet, men dette fylder ikke længere efter oprettelsen af Destination Sønderjylland.

Koordinationsudvalget har afholdt 4 årlige møder med repræsentation af 2 byrådsmedlemmer og kommunaldirektørerne som tilforordnede. Koordinationsudvalget har ikke haft en egentlig beslutningskompetence, og har fungeret i den samme organisering siden oprettelsen.

Der er nu behov for at ændre dette og det foreslås, at Koordinationsudvalget nedlægges og i stedet erstattes af et Sønderjysk Dialogforum, med 3 medlemmer fra hver kommune og med Borgmesteren som født medlem. Kommunaldirektørerne vil fortsat fungere som tilforordnede. Der skal i udgangspunktet afholdes 2 årlige møder.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at Byrådet godkender

- at der med virkning fra 1. januar 2026 oprettes et sønderjysk dialogforum, der erstatter Koordinationsudvalget
- at hver kommune udpeger tre medlemmer blandt kommunalbestyrelsens/Byrådets midte, hvoraf borgmesteren er født medlem
- at kommunaldirektørerne tilforordnes sønderjysk dialogforum
- at sønderjysk dialogforum udarbejder et afsæt for arbejdet i perioden 2026-2029.

Sagsfremstilling

Koordinationsudvalget blev oprettet i kølvandet på kommunalreformen i 2006. Dets principielle sammensætning har været uforandret i alle årene siden da, dvs. hver af de 4 sønderjyske kommuner udpeger to medlemmer, hvoraf borgmesteren er den ene og typisk har den anden været gruppeformanden i den anden gruppe. Herudover er kommunaldirektørerne tilforordnet udvalget.

Koordinationsudvalget har ikke egne kompetencer og kan derfor ikke selvstændigt træffe beslutninger. Oprindeligt var baggrunden for oprettelsen af koordinationsudvalget et behov for at koordinere udmøntningen af den gensidige aftale om at benytte hinandens institutioner i kølvandet på, at de såkaldte ”kan”-institutioner overgik fra amtet til kommunerne. Kommunerne i det sønderjyske valgte på baggrund af en fælles forståelse - ofte omtalt som musketereden - at man ville hjemtage de amtslige institutioner i stedet for at lade dem overgå til regionen. Det betød en vis usikkerhed for grundlaget for at drive institutionerne, hvis hver enkelt kommune hjemtog brugere af de tidligere amtslige tilbud til egne kommunale tilbud. Dette behov for koordinering var især relevant i første valgperiode og spiller reelt ingen rolle længere, da det i dag varetages i KKR-regi via rammeaftalen.

Over tid har koordinationsudvalget udviklet sin opgaveportefølje. I en længere periode har interessevaretagelse på turisme- og især på erhvervsområdet fyldt en del. Med oprettelsen af Destinationen Sønderjylland og især efter Tønder Kommunes fulde indtræden heri behandles turismeforhold nu primært i destinationsregi og ikke i koordinationsudvalgsregi. Ligeledes har ændringen i URS opgaveportefølje fra primært at være en projektorganisation til nu primært at være et interessevaretagelsesorgan betydet, at også interessevaretagelsesspørgsmål er reduceret væsentligt i koordinationsudvalgsregi. Det har over den sidste periode betydet, at der udover møderne med BDN og spørgsmål om

museumsreform primært har været emner, som har karakter af generelle uforpligtende informationsudvekslinger, der har været drøftet på møderne.

Der afholdes typisk 4 årlige møder i koordinationsudvalget, hvor formandsposten går på skift med 1 års intervaller. Møderne afholdes fysisk i Aabenraa. Ovenstående har givet anledning til en drøftelse i koordinationsudvalget om der er grundlag for at fortsætte i samme spor som hidtil eller koordinationsudvalget skal justeres eller eventuelt helt nedlægges set i lyset af, at de oprindelige opgaver enten er bortfaldet eller overgået til andre fora. Koordinationsudvalget finder stadig, at der er værdi i en formaliseret overordnet ramme for sønderjysk samarbejde på det politiske plan. Drøftelsen mundede ud i en anbefaling om at justere rammerne set i lyset af ovenstående udvikling, således at der ikke længere er fokus på koordinering men mere på gensidig inspiration og styrkelse af det sønderjyske samarbejde. Det foreslås, at der fra hver kommune udpeges 3 medlemmer med borgmesteren som født medlem. Kommunaldirektørerne er fortsat tilforordnede forummet.

Ligeledes foreslås det, at antallet af møder reduceres til 2 i udgangspunktet set i lyset af, at der ikke længere er tale om at koordinere aktuelle sager. Det giver endvidere anledning til at foreslå, at forummet skifter navn til Sønderjysk dialogforum.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Økonomiudvalget den 12-11-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Byrådet den 26-11-2025

Godkendt.

Afbud Asger Romme Andersen, Bjørn Allerelli Andersen, Ellen Trane Nørby, Daniel Staugaard

Punkt 5: 5. Godkendelse af Masterplan for Gråsten-området 2026-2035

24/15011

Sagsresumé

Gråsten Forum har fået udarbejdet en ny Masterplan for Gråsten-området 2026-2035. Masterplanen er udarbejdet med ekstern hjælp og er en opdatering af Masterplan for Gråsten-området 2015-2025. Den nye masterplan bygger således videre på fundamentet fra den forrige. Områdets styrkepositioner og de overordnede målsætninger er de samme, men de anbefalede spor og handlinger er opdateret i henhold til de seneste ti års arbejde samt erfaringerne herfra.

Den 3. oktober 2024 bevilgede Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst 225.000 kr. til udarbejdelse af masterplanen. Gråsten Forum har herudover selv bidraget med 100.000 kr. fra foreningens driftsbudget. Repræsentanter fra Gråsten Forum præsenterede masterplanens hovedpointer for Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst den 14. august.

Gråsten Forum har i den seneste tid haft fokus på at lancere masterplanen for interessenter, aktører og borgere. Masterplanen forelægges for Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst med indstilling til godkendelse i Byrådet for at sikre politisk opbakning samt efterfølgende prioritering. Masterplanen forelægges desuden til orientering i Teknik-, By og Boligudvalget.

Masterplanen understøtter fokusområderne 'Levende byer, lokalsamfund og fællesskaber' og 'Turisme' i Byrådets Vision 2022-2025, herunder ambitionen om at styrke byernes unikke identitet, udnytte de lokale potentialer og derigennem udvikle både by og lokalsamfund. Desuden er der sammenhæng til Bystrategien for Gråsten, Rinkenæs og Egersund.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst, at Byrådet godkender

- Masterplan for Gråsten-området 2026-2035.

Sagsfremstilling

Gråsten Forum har i løbet af de seneste ti år arbejdet for at realisere visioner og målsætninger i Masterplan for Gråsten-området 2015-2025. Dette er sket i tæt samarbejde med interessenter og aktører. Blandt de mest synlige resultater fremhæver Gråsten Forum selv Ahlmannsparken, der i dag fungerer som et levende kulturhus, samt Alnor Strandpark, som i dag er et aktivt opholdssted på tværs af generationer. Herudover er Den Kongelige Køkkenhave etableret som en turistattraktion i området, og Æblefestivalen er løbende udviklet over årene.

Som afløser for den tidligere masterplan har Gråsten Forum fået udarbejdet Masterplan for Gråsten-området 2026-2035. Den nye masterplan er udarbejdet med ekstern hjælp og bygger på ovenpå Masterplan for Gråsten-området 2015-2025. Masterplanen er vedlagt som bilag. Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst bevilligede den 3. oktober 2024 225.000 kr. til udarbejdelse af masterplanen, mens Gråsten Forum selv har bidraget med 100.000 kr. fra foreningens driftsbudget.

Områdets styrkepositioner er fortsat de samme og målsætningen er også fastholdt i masterplanen for 2026-2035: At tiltrække og fastholde indbyggere, øge områdets turisme og stimulere lokalt erhverv, vækst og udvikling. De anbefalede spor og handlinger har derfor i høj grad deres ophav i Masterplan for Gråsten-området 2015-2025 og bygger videre på fundamentet fra de seneste ti års arbejde.

Masterplanens indsatser og handlinger bygger på et veldokumenteret og analyseret grundlag. Den er inddelt i tre dele:

Del 1 – Analyse- og datagrundlag med fokus på udfordringer og muligheder	1. Fakta om turisme i Sønderborg- og Gråsten-området samt Sønderjylland 2. Fakta om bosætning i Sønderborg- og Gråsten-området 3. Fakta om erhverv i Sønderborg- og Gråsten-området
Del 2 – Fire fremtidige udviklingsspor:	1. Spor 1: Et aktivt liv midt i naturen: Oplevelser, aktiviteter og tilgængelighed for alle 2. Spor 2: Udvikling af et dynamisk handels- og erhvervsliv med særlig fokus på revitalisering af Gråsten bymidte 3. Spor 3: Udnyttelse af den unikke royale styrkeposition og potentialet i Gråsten Æblet 4. Spor 4: Gråsten skal opdages og opleves: Bedre skiltning og wayfinding
Del 3 – De vigtige rammevilkår:	1. Samarbejde med Sønderborg Kommune, Destination Sønderjylland, Vækstrådet og GOTO Sønderborg 2. Infrastruktur og trafikale forhold 3. Branding og kommunikation 4. Organisering og aktivering af frivillige i Gråsten Forums arbejde og projekter

De anbefalede aktiviteter og handlinger i masterplanen er i overensstemmelse med de vedtagne kommunale strategier inden for erhvervs-, bosætnings-, turisme- og byudviklingsområdet, jf. masterplanen. Heri ligger der fra Gråsten Forums side en ambition om at sikre en rød tråd i udviklingen samt gode forudsætninger for samarbejde om realisering og funding af projekter i Gråsten-området.

Gråsten Forum har i den seneste tid haft fokus på at lancere masterplanen for interessenter, aktører og borgere med ønske om at udbrede kendskabet til indsatser og handlinger i masterplanen. Repræsentanter fra Gråsten Forum præsenterede hovedpointerne i masterplanen for Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst den 14. august.

Masterplanen forelægges nu for Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst med indstilling til godkendelse i Byrådet med henblik på at sikre politisk opbakning til masterplanen samt den efterfølgende prioritering af initiativer. Masterplanen forelægges herudover til orientering i Teknik-, By og Boligudvalget.

Forvaltningen gør i forlængelse heraf opmærksom på, at det er Gråsten Forum, der er ejere af masterplanen og en realisering af den vil skulle se i overensstemmelse med øvrige vedtagne politiske planer for Gråsten-området, herunder bystrategien for Gråsten, Rinkenæs og Egersund. Forvaltningen gør ligeledes opmærksom på, at der ikke er afsat midler af realisering af elementer i masterplanen.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst den 06-11-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 12-11-2025

Udvalget for Erhverv og Grøn Væksts anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 26-11-2025

Godkendt.

Bilag

Masterplan for Gråsten-området 2026-2035

Masterplan for Gråsten-området 2026-2035 (Pixi-udgave)

Masterplan for Gråsten-området 2015-2025

Afbud Daniel Staugaard, Ellen Trane Nørby, Bjørn Allerelli Andersen, Asger Romme Andersen

Punkt 6: 6. Godkendelse af omprioritering af midler til Impact 2030

22/19233

Sagsresumé

I budgetaftalen 2024-2027 er der afsat 1,5 mio. kr. til Masterplan for Turisme og Handel, hvoraf 375.000 kr. er disponeret til årligt at medfinansiere Impact2030 i årene 2024-2028. Impact2030 dækker over den årlige erhvervskonference Rethink Cities Summit, der fokuserer på grønne og energieffektive løsninger på byers udfordringer. Konferencens formål er at udbrede Sønderborgs løsninger inden for energieffektivitet til andre dele af verden.

Konferencen blev afholdt første gang i 2025, hvor der var en overordnet tilfredshed med gennemførelsen blandt de lokale samarbejdspartnere. Partnerne ønsker dog ikke at gentage konferencen, men derimod en større fleksibilitet til at kunne afholde eventuelle lignende konferencer i fremtiden i andre formater. Sønderborg Kommunes tilskud til Rethink Cities Summit er betinget af finansieringen fra de øvrige partnere.

Idet midlerne er prioriteret til Impact2030 i budgetaftalen 2024-2027 som en del af de 1,5 mio. kr. til Masterplan for Turisme og Handel, skal der tages stilling til, hvordan de afsatte midler skal disponeres fremadrettet.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst, at Byrådet godkender

- at de midler, der er disponeret til Impact2030, anvendes til den fortsatte realisering af Masterplan for Turisme og Handel i 2026 og 2027.

Sagsfremstilling

I budgetaftalen 2024-2027 blev der afsat 1,5 mio. kr. årligt til realisering af elementer i Masterplanen for Turisme og Handel 2024-2027. Det fremgår af budgetaftalen, at der heraf skal disponeres 375.000 kr. årligt til medfinansiering af Impact2030 i årene 2024-2028.

Impact2030 dækker over erhvervskonferencen Rethink Cities Summit, hvis formål er at udbrede Sønderborgs løsninger inden for den grønne omstilling og energieffektivitet til andre dele af verden. Det sker ved at bringe beslutningstagere fra ind- og udland sammen for at lære af Sønderborgs viden om og erfaringer med at blive CO2-neutral i 2029. Konferencen arrangeres af organisationen Impact the Future, der arbejder for at udmønte FN's 17 Verdensmål – særligt verdensmål 17: Partnerskaber for handling.

Konferencen Rethink Cities Summit blev afholdt første gang i september 2025. Dette skyldes, at det rent tidsmæssigt ikke var muligt at afholde konferencen som planlagt i 2024, hvorfor afholdelsen blev udskudt til 2025. De afsatte midler i 2024 blev anvendt hertil.

De primære partnere bag konferencen er Sønderborg Kommune, Bitten & Mads Clausen Fond (BMC) og ProjectZero. Den årlige økonomi for konferencen har været fastlagt til 1.175.000 kr. i årene 2024-2028, hvoraf Sønderborg Kommune skulle bidrage med 375.000 kr. Sønderborg Kommune har i 2024 indgået en samarbejdsaftale med Impact the Future. Heraf fremgår det, at Sønderborg Kommunes tilskud til konferencen er betinget af finansieringen fra de øvrige partnere, samt at finansieringen af konferencen i årene 2026-2028 afhænger af erfaringerne fra konferencen i 2025.

Partnerne bag finansieringen har derfor evalueret årets konference. Konklusionen er, at man overordnet set er tilfreds med arrangementet i 2025, og at man vil kunne bruge erfaringerne fra arrangementet fremadrettet. Partnerne ønsker dog ikke at gentage konferencen, men ønsker derimod en større fleksibilitet til at kunne afholde eventuelle lignende konferencer i fremtiden i andre formater. Dermed vurderes det, at der ikke er et behov for at anvende de afsatte midler i budgetaftalen til konferencen Rethink Cities Summit i de kommende år.

Jf. budgetaftalen 2024-2027 indgår de afsatte midler til konferencen i det samlede beløb på 1,5 mio. kr., som blev afsat til realisering af Masterplan for Turisme og Handel. Forvaltningen indstiller derfor til, at de midler, der er disponeret til Impact2030, anvendes til den fortsatte realisering af Masterplan for Turisme og Handel 2026 og 2027.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, idet finansiering sker indenfor den afsatte pulje.

Bilag

Beslutning Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst den 06-11-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 12-11-2025

Udvalget for Erhverv og Grøn Væksts anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 26-11-2025

Godkendt.

Afbud Asger Romme Andersen, Bjørn Allereelli Andersen, Ellen Trane Nørby, Daniel Staugaard

Punkt 7: 7. Orientering om ledelsesinformation 2025 – Ultimo oktober 2025 - Byrådet

25/160

Sagsresumé

Ved ledelsesinformationen for 2025 pr. ultimo oktober 2025 udviser driftsvirksomheden, som samlet set, et mindreforbrug i forhold til et spænd på +/- 1 % af det korrigerede budget.

Byrådet orienteres om sagen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at Byrådet tager

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Ledelsesinformationen giver et overblik over, hvordan økonomien ser ud for det enkelte udvalg i løbet af året. Opfølgning på ledelsesinformationen sker månedligt fra og med april i 2025 for de enkelte udvalg, hvor der gives en status og forventning til årsresultat.

Byrådet orienteres på overordnet niveau med udgangspunkt i de enkelte udvalgs forventninger.

Driftsvirksomheden:

Det samlede driftsresultat ultimo oktober 2025 viser et forbrug på knap 4,8 mia. kr. svarende til ca. 79,7% af det korrigerede budget. Sidste år på samme tidspunkt var forbrugsprocenten 78,1.

Samlet set forventer udvalgene, at budgettet – på kommuneniveau – vil udvise et mindreforbrug ved årets udgang, jf. nedenfor.

Driftsbudget fordelt pr. udvalg:

Nettobudget i 1.000 kr.	Korr. budget 2025	Forbrug pr. 31.10.25	Forbrugs- pct. 31.10.25	Forvaltningens forventning om mindre/merforbrug	Afvigelse ift. korr. budget
Økonomi	728.685	570.152	78,2	Balance	0
Arbejdsmarked	1.515.700	1.210.566	79,9	1) Balance	-5.000 - -7.000
Børne- og uddannelse	1.384.514	1.131.651	81,7	Balance	-6.300

Kultur, Idræt og Medborgerskab	110.531	90.178	81,6	Balance	-50
Sundhed	532.846	352.007	66,1	Balance	0
Social, Senior og Handicap	1.388.845	1.145.818	82,5	Balance	0
Erhverv og Grøn vækst	39.342	30.172	76,7	Balance	0
Teknik, By og Bolig	249.800	213.190	85,3	Balance	-75
Natur, Klima og Miljø	39.149	27.855	71,2	Balance	0
Drift i alt	5.989.412	4.771.588	79,7	Balance	-11.425 - -13.425

1) Et generelt mer- eller mindreforbrug på landsplan vil medføre, at kommunerne midtvejsreguleres i forhold til den gennemsnitlige udvikling i hele landet. Ved årets slutning overføres et evt. mindre- eller merforbrug til kommende år med henblik på efter- og midtvejsregulering. Der forventes på nuværende tidspunkt et mindreforbrug i størrelsesordenen -5 til -7 mio. kr. vedrørende overførselsområdet.

*) De øvrige vurderinger er under forudsætning, at 3. bevillingsrevision 2025 (særskilt punkt på dagsordenen) bliver godkendt.

Servicevækstrammen:

Det oprindelige budget på servicevækstområdet angiver sigtepunktet til servicevækstrammen 2025 for kommunerne. Sønderborg Kommunes er opdateret (juni) servicevækstramme er på 4,169 mia. kr. i 2025.

Jævnfør det korrigerede budget 2025 (inkl. byrådsbeslutninger pr. 29. oktober) udgør serviceudgifterne i alt 4,163 mia. kr. Rammen er således overholdt.

Det skal bemærkes, at drifts- og anlægsoverførslerne m.m. fra regnskabsåret 2024 indgår i budgetbalancen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har bemyndigelse til at sanktionere de kommuner, der ikke overholder servicevækstrammen, hvis kommunerne under ét ikke overholder den aftalte servicevækstramme.

Regnskabssanktionen vil ske med 60 % individuelt og 40 % kollektivt.

Anlægsvirksomheden:

Det samlede anlægsresultat (netto) ultimo oktober 2025 viser et forbrug på ca. 157 mio. kr. svarende til en forbrugsprocent på ca. 58,8 % af det korrigerede budget.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Økonomiudvalget den 12-11-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Byrådet den 26-11-2025

Taget til efterretning.

Bilag

Byrådet - LIS 2025 pr. ult. oktober 2025

Afbud Asger Romme Andersen, Bjørn Allerelli Andersen, Ellen Trane Nørby, Daniel Staugaard

Punkt 8: Lukket: 8. Generel orientering - (Lukket punkt)

21/34671

Taget til efterretning.

Afbud Asger Romme Andersen, Bjørn Allerelli Andersen, Ellen Trane Nørby, Daniel Staugaard

Punkt 9: Lukket: 9. Underskriftsside 26-11-2025 - (Lukket punkt)

21/33898

Afbud Asger Romme Andersen, Bjørn Allerelli Andersen, Ellen Trane Nørby, Daniel Staugaard